

Prima instanță: Judecătoria Comrat (sediul central), (jud. V. Hudoba)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. G. Colev, Ș. Starciuc, L. Caraianu)

ÎNCHEIERE

06 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Pulucciu
Alexei împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și
moral cauzat prin acțiunile ilicite ale procuraturii,

împotriva deciziei din 05 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost
respins apelul declarat de către Procuratura Generală a Republicii Moldova, admis
apelul declarat de către Pulucciu Alexei și modificată hotărârea 30 ianuarie 2019 a
Judecătoriei Comrat (sediul central) prin majorarea sumelor încasate cu titlu de
prejudiciu material de la 10 000 lei la 50 000 lei și cu titlu de prejudiciu moral de
la 10 000 lei la 25 000 lei,

c o n s t a t ă :

La 29 martie 2017, Pulucciu Alexei s-a adresat cu o cerere de chemare în
judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la
repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale
procuraturii.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat faptul că la
23 septembrie 2011 Procuratura mun. Comrat a pornit urmărirea penală pe faptul
comiterii infracțiunii, prevăzută de art. 252 alin. (2) lit. b) al Codului penal.

La 28 ianuarie 2014, reclamantul a fost recunoscut drept bănuit de comiterea
infracțiunii, prevăzută de art. 252 alin. (2) lit. b) al Codului penal.

La 21 februarie 2014, Procuratura mun. Comrat a pornit urmărirea penală pe
faptul comiterii infracțiunii, prevăzută de art. 335 alin. (2) lit. b) al Codului penal.

La 17 iunie 2014, reclamantul a fost pus sub învinuire în cauza penală de

comitere a infracțiunilor, prevăzute de art. 252 alin. (2) lit. b) și art. 335 alin. (1¹) ale Codului penal și acestuia i-a fost înaintată învinuirea de comiterea infracțiunilor indicate. În același timp, în privința acestuia a fost aleasă măsura preventivă sub formă de obligare de a nu părăsi țara.

La 24 iunie 2014, reclamantului i-a fost expediată copia de pe rechizitoriu cu privire la comiterea infracțiunilor, prevăzute de art. 252 alin. (2) lit. b) și art. 335 alin. (1¹) ale Codului penal, iar dosarul penal a fost expediat pentru examinarea în fond în instanța de judecată.

Prin sentința Judecătorei Comrat din 16 iunie 2015, Pulucciu Alexei a fost achitat de comiterea infracțiunilor imputate în legătură cu lipsa în fapta acestuia a elementelor infracțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 31 mai 2016 a fost respinsă cererea de apel, depusă de procuror, cu menținerea sentinței.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2017 a fost respinsă cererea de recurs depusă de procuror, ca neîntemeiată.

În legătură cu tragerea ilegală la răspunderea penală în scopul asigurării apărării de învinuirea înaintată de comiterea infracțiunilor, prevăzute de art. 252 alin. (2) lit. b) și art. 335 alin. (1¹) ale Codului penal, Pulucciu Alexei a suportat cheltuieli pentru serviciile juridice ale avocatului, atât la etapa urmăririi penale, cât și în cadrul procesului de judecată, mărimea totală a constituit 50 000 lei.

Respectiv cheltuielile judiciare, achitate de către acesta în întregime, urmează a fi încasate cu titlu de prejudiciul material, în conformitate cu prevederile art. 7 lit. e) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În rezultatul efectuării ilegale a urmăririi penale în privința acestuia pe învinuirea de comiterea infracțiunilor indicate, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub forma declarației de a nu părăsi țara și tragerii ilegale la răspundere penală, acestuia i s-au cauzat suferințe psihice considerabile și astfel i s-a cauzat prejudiciul moral considerabil.

Astfel, statul, care este în virtutea legii subiectul răspunderii, care repară prejudiciul moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, instanței de judecată, care a încălcat drepturile lui nepatrimoniale (onoarea, demnitatea, inviolabilitatea personală), și prin aceasta cauzându-i suferințe psihice considerabile, este obligat să compenseze prejudiciul moral cauzat în forma stabilită de legislație (prin compensare în echivalent bănesc).

La aprecierea importanței prejudiciului moral cauzat și la stabilirea mărimii prejudiciului moral Pulucciu Alexei a considerat necesar să se țină cont de următorii factori, care stipulează nivelul și caracterul prejudiciului moral cauzat: gravitatea infracțiunilor, de comiterea cărora acesta a fost învinuit, durata urmăririi penale și a procesului de judecată, rezonanța, pe care a primit-o în societate informația cu privire la învinuirea acestuia și consecințele acesteia, natura

drepturilor personale încălcate și locul acestora în sistemul valorilor omenești, caracterul și gravitatea suferințelor psihologice.

Infrațiunile imputate, după apartenența lor calificativă, se referă la categoria infrațiunilor mai puțin grave, ceea ce permite să fie apreciate ca considerabile din punct de vedere al survenirii consecințelor nefavorabile pentru persoana, trasă la răspundere pentru comiterea acestor infrațiuni.

Aceste infrațiuni, în calitate de pedeapsă, prevăd privațiunea de libertate, circumstanța, care urmează a fi apreciată drept pericol potențial real pentru libertate și inviolabilitatea personală.

Ceea ce ține de circumstanțele concrete a cazului examinat de tragere la răspundere penală, nivelul gravității considerabil se mărește prin tragerea la răspundere pentru comiterea a două infrațiuni, ceea ce mărește riscul de înăsprire a pedepsei, atât în plan cantitativ, cât și în plan calitativ.

Reclamantul a considerat necesar de menționat în calitate de circumstanță cu caracter negativ pentru el ca persoană trasă la răspundere penală, faptul că condamnarea atât pe art. 252 alin. (2) lit. b), cât și pe art. 335 alin. (1¹) ale Codului penal în mod obligatoriu presupune în calitate de pedeapsă complementară privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ceea ce a constituit pentru acesta o anumită importanță și interes, deoarece ocupa funcția de conducător al întreprinderii.

Durata totală a urmăririi penale și a procesului de judecată a ocupat perioada de timp de la 23 septembrie 2011 până la 17 ianuarie 2017, ceea ce a constituit mai mult de 5 ani, perioada care urmează a fi considerată extrem de îndelungată.

Din perioada îndelungată de timp indicată, în legătură cu tragerea la răspundere penală, în privința acestuia au fost aplicate măsurile preventive sub forma declarației de a nu părăsi țara, care au limitat considerabil drepturile, libertățile și interesele legale ale acestuia.

Măsurile preventive alese, au limitat considerabil nu numai libertatea de circulație, dar și au ruinat o mulțime de planuri personale, au împiedicat la realizarea drepturilor civile la muncă și la libera alegere a muncii.

Pe lângă aceasta, prin interdicția la libera circulație au fost ruinate planurile sale profesionale și antreprenoriale, deoarece a fost privat de posibilitatea de a pleca peste hotare pentru gestionarea afacerilor corespunzătoare, inclusiv și în interesele serviciului, soluționarea altor probleme profesionale, publice și personale.

Pe lângă măsurile preventive în privința acestuia în cadrul urmăririi penale au fost aplicate de asemenea și măsurile constrângerii procesuale în particular, aducerea silită.

Numai în perioada de la 27 martie 2014 până la 16 iunie 2014 în privința acestuia procurorul de trei ori a emis ordonanța de aducere silită, în timp ce, în perioada indicată acesta s-a aflat inclusiv și în concediul medical.

Reclamantul a suportat probleme și greutăți considerabile atât și în cadrul judecării cauzei penale în instanțele de judecată. În total pe cauza penală pe parcursul perioadei de 2 ani de judecată au fost numite și desfășurate în jur de 30 de ședințe de judecată.

Pentru participarea la judecarea cauzei, pe lângă cheltuielile materiale și de timp pentru deplasare și participarea nemijlocită în ședințele de judecată, au fost necesare mijloace materiale, de muncă și alte eforturi, considerabile după volum și resurse de timp, legate de necesitatea exercitării a diverse activități pentru propria apărare de învinuirea ilegal înaintată.

Acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, care s-au exprimat prin învinuirea publică a reclamantului de comiterea infracțiunilor cu caracter economic și corupt, cu gradul suficient al probabilității au trezit la un șir de persoane apropiate față de acesta o atitudine negativă, coborându-i nivelul aprecierii sale sociale drept membru al societății; nivelul autoaprecierii interioare ale propriilor sale calități, locului său în familie, colectiv, societate; nivelul opiniei sociale formate despre calitățile sale personale și profesionale.

În rezultatul acțiunilor ilicite din partea organelor indicate (reprezentanții cărora la comiterea acțiunilor ilicite indicate, concomitent au răspândit informația cu privire la chipurile infracțiunea comisă de către acesta prin întreprinderi și instituții diverse (prin intermediul interpelărilor și solicitărilor de diverse informații), funcționarilor autorităților publice, colaboratorilor de poliție și altor persoane, a fost coborât statutul său social prin pierderea bunului nume și a reputației.

Acțiunile ilicite care au rămas nepedepsite s-au reflectat asupra bunului său nume, respectului și a reputației, calităților morale, psihice, spirituale și altele, după care îl apreciază persoanele din jurul său, și după care se apreciază el însuși.

A fost coborâtă aprecierea socială a calităților sale personale (moral-psihice) ca cetățean și ca membru al societății, ceea ce a atras după sine coborârea aprecierii sale interioare a calităților sale proprii, locului său în familie, colectiv, societate.

A suferit reputația, prin care se subînțelege opinia socială formată despre calitățile sale personale și profesionale.

Reclamantul a mai considerat necesar de menționat și de ținut cont la stabilirea mărimii prejudiciului moral și de aspectul psihofiziologic al statutului său ca ales local în momentul comiterii acțiunilor ilicite mai sus indicate.

Prejudiciul moral cauzat poartă un caracter nepatrimonial, care a atins lumea sa interioară și a tulburat componența sa psihologică. Tulburarea stării sale sufletești obișnuite s-a format în urma conștientizării faptului imposibilității de a înfrunta cu mijloacele de drept accesibile o astfel de samavolnicie din partea organelor de drept.

La stabilirea cuantumului compensației, în opinia reclamantului, urmează a fi apreciată starea emoțională a persoanei, căreia i-a fost cauzat prejudiciul.

Mărimea compensației prejudiciului moral depinde în mod direct de gradul de vinovăție al făptuitorului.

Existența conștientizării, și respectiv, a intenției în acțiuni la încălcarea beneficiilor sale nemateriale a dus la mai multe emoții negative și la retrairi psihice mai puternice, a contribuit la pierderea caracterului moral, la întreruperea legăturilor sociale și de afacere, faptul pentru care a fost nevoit să depună eforturi suplimentare pentru normalizarea vieții ulterioare.

Suferințele cauzate acestuia în urma influenței psihologice din afară, au adus la privarea posibilității de a-și realiza obișnuințele și dorințele sale, la înrăutățirea atât stării personale moral-psihologice, cât și a persoanelor apropiate și rudelor acestuia.

În rezultatul atentării ilicite, în mod conștient îndreptate spre discriminarea persoanei acestuia, înjosirea și pierderea reputației, i-au fost cauzate suferințe psihologice și estetice indelebile, gradul și gravitatea cărora nu pot fi apreciate și exprimate printr-un echivalent bănesc sau printr-un alt echivalent material.

Prin urmare, reclamantul a suportat prejudiciul în domeniul primirii plăcerilor obișnuite omenești, au fost lezate drepturile și interesele atât personale, cât și omenești. În loc să continue să trăiască în modul obișnuit și să se ocupe de activitățile obișnuite, pe parcursul unui timp îndelungat reclamantul a fost nevoit să recupereze ceea, ce a fost pierdut în urma comportamentului vădit ilicit al persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor, care reprezintă interesele statului, să piardă timpul, mijloace și forțe pentru apărare și restabilirea drepturilor și intereselor sale.

În viziunea reclamantului compensația bănească în mărime de 200 000 lei va fi un preț proporțional cu acele suferințe, lezări și neajunsuri, pe care acesta a fost nevoit de mai multe ori să le suporte în rezultatul comiterii acțiunilor ilicite în privința sa.

În același timp, reclamantul a indicat că primirea sumei admisibile a compensației reprezintă posibilitatea de a trăi emoții pozitive, corelate cu suferințele psihice cauzate acestuia prin acțiunile ilicite ale reprezentanților statului.

Prin hotărârea din 30 ianuarie 2019 a Judecătoriei Comrat (sediul central) acțiunea depusă de Pulucciu Alexei a fost admisă parțial.

A fost încasat din bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Pulucciu Alexei 10 000 lei în calitate de compensație pentru prejudiciul material și 10 000 lei în calitate de compensație pentru dauna morală cauzată în rezultatul aplicării măsurii preventive sub forma declarației de a nu părăsi țara și tragerii ilegale la răspundere penală. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 26 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat a fost restituit apelul decartat de către Ministerul Justiției împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2019

a Judecătorei Comrat (sediul central) ca fiind depus cu în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen.

Prin decizia din 05 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat, a fost respins apelul declarat de către Procuratura Generală a Republicii Moldova, admis apelul declarat de către Pulucciu Alexei și modificată hotărârea 30 ianuarie 2019 a Judecătorei Comrat (sediul central) prin majorarea sumelor încasate cu titlu de prejudiciu material de la 10 000 lei la 50 000 lei și cu titlu de prejudiciu moral de la 10 000 lei la 25 000 lei.

La 31 iulie 2019, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 05 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei contestate a interpretat în mod eronat legea.

La 10 octombrie 2019 (prin oficiul poștal), Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus o referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, ajustându-se poziției recurentului și solicitând admiterea recursului în sensul formulat.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Justiției, neîntemeiat și care urmează a fi considerat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și

argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Ministerul Justiției, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova